

Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение муниципального образования
«Кошехабльский район» «Средняя общеобразовательная школа №3 имени Первого
Президента Республики Адыгея Джаримова Аслана Алиевича»

РАССМОТРЕНО

На заседании педагогического
совета

Протокол №1

от «31»августа 2023г

СОГЛАСОВАНО

Заместитель директора по УВР

 С.Б.Кueva

от «01»сентября 2023г

УТВЕРЖДЕНО

Директор МБОУ СОШ №3

 С.Ю.Хасанова

Приказ №66

от «01»сентября 2023г

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

учебного предмета

«Родная (адыгейская) литература»

(базовый уровень)

для обучающихся 5 класса

Егерухай

2023

Федеральнэ къэралыгъо гъэсэнэгъэ стандартым

диштэу гъэпсыгъэ ушъыйхэр

Адыгэ литературэр

Я 5-рэ класс

Ущызгъэгъуаз

Федеральнэ къэралыгъо гъэсэнэгъэ стандартыр гурыт еджапIэмкIэ программэм ылъапсэу щыт. Адыгэ литературэр гуманитарнэ предмет шъхьалэхэу Адыгэ РеспубликэмкIэ гурыт еджапIэхэм ачIэлъхэм ащыц.

Федеральнэ къэралыгъо гъэсэнэгъэ стандартым

елъытыгъэу гурыт еджапIэмкIэ предметэу «Адыгэ литературэм»

мурадэу къыгъэуцухэрэр:

- Яхудожественнэ-творческэ ыкIи шIэныгъэ (познавательнэ) гупкIагъэ хэхъоныр, художественнэ произведениехэм яджэхэ хъумэ эмоциональнэ фыщытыкIэ фыряIэ хъуныр, гуцыIэм эстетическэ екIолIакIэ фыряIэ хъуныр; учебнэ ыкIи научнэ шIэныгъэхэр къэзытрэ текстхэм Iоф адашIэнымкIэ къулайныгъэхэр къалэкIэхъанхэр;
- КIэлэеджакIохэм художественнэ текстым ишIуагъэкIэ я нравственнэ опыт хэхъоныгъэхэр ышIынхэр; дэгъумрэ дэимрэ къагурыIонхэр; Россием, Адыгеим, нэмыкI хэгъэгухэм ащыпсэурэ цIыф лъэпкъ зэфэшъхьафхэм якультурэ лъытэныгъэ афашIы хъунхэр;
- ТхакIэ, еджакIэ ыкIи коммуникативнэ культурэ къалэкIэхъаныр.

Адыгэ литературэм икурс

учебнэ планым чIыпIэу щибубытырэр

Адыгабзэмрэ литературэмрэ япрограммэ я 5-рэ классымкIэ адыгэ литературэм иурокхэмкIэ ильэсым телытагызу сыхь.36-рэ кыты, тхьмафэм - сыхь.1

Базиснэ учебнэ планзу еджапIэхэм кыхахырэм елыгынузу сыхьат пчыагызу предметымкIэ яIэцтыр зэфэпыхьафын тальэкIыцт.

Предметзу «Адыгэ литературэм» ипхьарыль пыхьаIэу иIэр бгыу пстэумкIи кIэлэеджакIор гьэсагыэ хьуныр ары.

Гурыт еджапIэм кIэлэеджакIохэм адыгэ литературэр зэрэцызэрагыэшиIагыэм ипIуагыэкIэ личностнэ, метапредметнэ ыкIы предметнэ зэфэхьысыжьхэр аIэкIэлы мэхьух.

Личностнэ зэфэхьысыжьхэр:

- Еджэным мэхьанзу иIэр кыгурыIоцт: еджэнкIэ хьонныгьэу ынIын ыльэкIыцтхэмкIэ, адрэ предметхэр кыIэкIэхьанхэмкIэ, кьэзыуцухьэрэ дунаир ринIыкIынымкIэ;
- Художественнэ литературэр икьу фэдиэу кыгурыIоу, зэджагыэм эмоциональнэу тегуцыIэн ыльэкIэу; зыдигуцыIэрэм епIыкIэ пыхьафэу иIэм дьыгэныгыэ финIэу хьуцт;
- Адыгэ Республикэм икультурэ, итарихь, адыгэ писательхэм поэтхэм атхыгыэ произведениехэм нэIуасэ афэхьуцт, дэгьур, дэир кыгурыIоу этическэ епIыкIэхэр иIэ хьуцтых;
- ИцыIэныгыэкIэ Iахьыпныгыэм, унагьом, пыхьэуахьыпныгыэм, шIульэгьуныгыэм, зэдеIэжыым, зэгурыIоныгыэм, дьыгэныгыэ зэфэпихьыным ямэхьанэ егупнысэ хьуцт, ежь нахьыжьхэм илэгьухэм и зэрафындыгыцт, зэрадэгуцыIэцт иIыкIэхэр кыхихьыцтых, литературнэ геройхэр зэрээкIорэ иIыкIэхэм нравственнэ-этическэ шапхьэхэр арихьылIэхэу уасэ афинIын ыльэкIэу хьуцт;

- Художественнэ произведениер анализ ык1и интерпретацие ыш1ынхэмк1э ш1эныгъэ шэпхъэ шъхьа1эу рихьыл1эцтхэм яалгоритм кы1эк1эхьацт;
- Зэджагъэм ехьыл1агъэу иеплъык1эхэр кыри1отык1ыншъухэу, зек1ок1э хэбзэ гъэнэфагъэу обществэм хэльхэр кыгуры1охэу хъуцт.

Предметнэ зэфэхьысыжьхэр:

- Еджэным мэхьанэу ык1и мурадэу и1эхэр кыгуры1оцтых;
- Текст зэфэшъхьафхэр зэхьыл1агъэхэр, ямэхьанэ кыгуры1оцтых (ежхэр амакъэ 1оу, амакъэ мы1оу еджэхэу, е ед1ухэу зыхъук1э), текстхэр зил1эужыгъохэр зэхифышъуцтых (художественнэмэ, научнэмэ, учебнэмэ), гупшысэ шъхьа1эу хэльыр ык1и героеу хэтхэр ыш1эцтых, произведением ехьыл1эгъэ упч1эхэм джэуап кьаритыжьышъун ыльэк1ыцт, зэк1эльык1уак1эу хъугъэ-ш1агъэхэм я1эр ыгъэунэфынэу, текстым ехьыл1агъэу упч1эхэр ежъ ыгъэуцун ыльэк1ынэу зэригъэш1эцтых;
- Монологыр, диалогыр произведением изэхэфынк1э ыгъэфедэцтых;
- Гуцы1эм 1оф диш1эу, гуцы1эм имэхьанэ текстэу зыхэтым ельыгыгъэу ыгъэнафэу, мурад зыфигъэуцужьэу игуцы1алъэ хигъэхьэ зэпытынэу зэригъэш1эцт;
- Эстетическэ ык1и нравственнэ лъэныкьохэмк1э художественнэ текстым уасэу и1эр зэхиш1ык1ыцт ык1и кыри1отык1ыншъуцт;
- Авторым иек1ол1ак1э кыгуры1оцт, геройхэм, ахэм язек1уак1эхэм яхьыл1агъэу ежъ иеплъык1эхэр кыри1отык1ын ыльэк1ыцтых;
- Ежъ иеплъык1эу кыри1отык1ыхэрэр текстымк1э цысэхэр кыхьыхэзэ кыгъэшъыпкъэжьыцтых;
- Зэджагъэхэ тхылым фэгъэхьыгъэ отзыв атхышъуцт;
- Зэджагъэхэ произведением ехьыл1агъэу сочинение, изложение мыиныцэхэр атхышъуцтых.

- Художественнэ произведениехэм яджэныр шлу ыльэгъуцт, игупшысаклэ нахь куоу, идунэееплъыклэ нахь шъуамбгъоу хъуцт, ежь еплъыклэ гъэнэфагъэхэр илэ хъуцтых.

Гурым еджаплэр къаухы зыхъуклэ клэлэеджаклохэм еджэклэ компетентность ялэ хъуцт (текстым еджэхэу, заджэхэрэр къагурылоу), ежь-ежьырэу еджэнымклэ универсальнэ действиихэр афэхъуцтых.

Клэлэеджаклохэр псынклэу еджэхэу, заджэхэрэр (зэдэлухэрэр) къагурылоу, интерпретацием иамалхэр агъэфедэшъухэу, художественнэ, научнэ тхыгъэхэр зэхафын (анализ) аштын алъэклэу хъуцтых.

Гуцылалъэхэр, компьютерыр агъэфедэшъоу, творческэ лофшлэнхэр агъэцаклэу хъуцтых.

Зэфэшъаф коммуникативнэ ситуациехэм, диалогым псэляэ этикетыр къыдалгытэзэ хэлэжьэнхэ алъэктыцт, произведениеу зэджагъэхэр зэхафынэу, тегуцылэнхэу зэрагъэшлэцт. Монологическэ къылотыктын мынхэр произведением (геройхэм, хъугъэ-шлагъэхэм) ехьылагъэу текстым иплан елытыгъэу жэрылоклэ изэклэлыктыаклэ къыралотыктышъоу, къэзлотэрэ текст мынхэр ежь-ежьырэу зэхагъэуцошъоу, езбырэу усэхэр зэрагъэшлэн алъэклэу хъуцтых. Ялэгъухэм, янэ-ятэхэм, клэлэегъаджэхэм апашъхьэ плакатхэр, аудио-видеоиллюстрациехэр, видеосюжетхэр, анимациехэр агъэфедэхэзэ къыщыгуцылэнхэ алъэклэу есэцтых.

Метапредметнэ зэфэхьысыжьхэр:

- Клэлэеджаклом коммуникативнэ лоф шлаклэр къылэклэхьацт, нэбгырэ заулэу (группэу) лоф зэдэлшлэнным хабзэу хэлъхэр ыкли мэхьанэу илэр къыгурылоцтых;
- Ицыклэгъэ информацием лыхьун, къыгъотын ыльэклэу хъуцт (Интернетри хэтэу);

Календарнэ - тематическэ планирований Адыгэ литератур 5 класс

№ п/п	Темэр	сыхьат пчъагъэр	уахьтэр	
			план	факт
1	Ублап I. АР исимволхэр	1		
2	Пшысэхэр. «Къуижьыерэ иньжъхэмрэ»	1		
3	«Къуижьыерэ иньжъхэмрэ»	1		
4	«Акылыр зыщэфыгъэ лыр»	1		
5	«Акылыр зыщэфыгъэ лыр»	1		
6	Ве «Мышьэм ыкъо шыау»	1		
7	Жи Пшысэмэ тызфап I урэр	1		
8	Адыгэ гущылэжъхэр	1		
9	Хырыхъкъэхэр. I уры I упчъэхэр	1		
10	Пэрэныкъо М. Пшысэ - поэмэу «Рыу, сибэщ!»	1		
11	Я 3 едзыгъом изэхэфын	1		
12	Мэщбэш Iэ И. Пшысэ – поэмэу «Шэклиущ»	1		
13	Я 2 пычыгъом изэхэфын	1		
14	Жи Анахыш Iу слъэгъурэ пшысэ героир	1		
15	Теуцожь IЦ. «Пщыщ»	1		
16	Хьаткъо А. Усэу «Къаштэ Iпапэ»	1		
17	К Iэрэщэ Т. Рассказэу «Умыуцумэ къиуцук I улук Iэн»	1		
18	Я Iонэрэ пычыгъом къы Iуатэрэр	1		
19	Цэй И. Баснэу «Атакъэмрэ чэткъуртэмрэ»	1		
20	Пэрэныкъо М. Баснэу «Нэйпсый»	1		
21	Лъэустэн Ю. «Пым ебэных»	1		
22	Я Iонэрэ пычыгъом къы Iуатэрэр	1		
23	Ящэнэрэ пычыгъом изэхэфын	1		
24	Еутых А. Усэу «Налбый»	1		
25	Андырхъое Хъусен. Усэу «Бжыхъэ»	1		
26	Жи Зэдэгущылэгъу. Сыгу рихьырэ тхылъыр	1		
27	Жэнэ Къ. Усэу «Хэбзэ дахэу тэ тилэр джащ фэд»	1		
28	Хьэдэгъэл Iэ А. Усэу «Сихэку – сигухэкл I, сигуш Iуагъу»	1		
29	Мэщбэш Iэ И. Усэу «Уищытхъу слотэщт»	1		
30	Бэрэтэрэ Хь. Усэу «Синьдэльфыбз»	1		
31	Кощбэе I I. Рассказэу «Хьрбыдз пасэхэр»	1		
32	Я Iонэрэ пычыгъом изэхэфын	1		
33	Теуцожь Хь. «Шыкуау»	1		
34	Къуикъо I I. «Ичыгъ жъау зымыш Iэжърэр зырыз»	1		
35	Зэфэхьысыжъ уплъэк Iун Iофш Iэн	1		